

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušlja do odpovedi. — Udje „Katol. tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede jutraj. — Nezaprite reklamacije so poštnine preste.

Velikanski potresi v južni Italiji.

Nepopisna nesreča je zadela minole dni prebivalce južne Italije. Strašna šiba božja — potres — je v najkrajšem času razdajala vse polno mest in vasi. Takega potresa Italijani že od leta 1783 sem več ne pomnijo. Sicilija in Kalabrija sta razdejani. Najlepša mesta se podobno razvalinam. Očividci pripovedujejo naravnost strahovite stvari.

Potniki, ki so se vozili dne 28. decembra jutraj iz Neapolju proti jugu, opisujejo grozno vožnjo. Ob tri četrt na šest se je vlak naenkrat stresel; kmalu se je začelo strašno vpitje s polja. Vlak se je počasi bližal mestu Palmi, kjer se je tudi ustavil. V mraku so zagledali razvaline mesta. Na postaji je bilo vse natlačeno na pol nagih ljudi, ki so bežali iz porušenega mesta. Vlak je počasi vozil naprej. Bagnara je pokopališče; niti ena hiša ne stoji več. Pretresljivo klicanje na pomoč pretresa zrak, ljudstvo joče, pomoči ni od nikoder. Naenkrat zagledajo v daljavi gost dim, ki se vali proti nebu. Messina gori. Železniški tir je pretrgan, tudi ceste razrušene. Po razvalinah se potniki vračajo proti severu. Nekaj jih v Monteleone sprejme torpedovka ter popelje nazaj v Neapolj. Neki potnik pravi, da ga je na postaji Palmi srečal mož, ki ga vpraša, kam gre. — V Palmo. — Mesta Palmi ni več; dobili smo zasluženo kazen za svoje grehe. Drug mož je nosil na ramah mrtvega dečka ter kakor v sanjah govoril: Da, umrl sem v Palmi.

Mesto Messina v razvalinah.

Najhujša usoda je pač zadela mesto Messina, ki jo imenujejo Italijani „la Eroica“ (junaška). Messina je bila svoj čas med najlepšimi mesti Sicilije. Večkrat je bila že uničena od sovražnikov in od potresov, pa se je vedno znova in vselej lepše dvignila iz razvalin. Za Palermom je bila najvažnejše mesto Sicilije s 170.000 prebivalci, s krasnim pristaniščem, v katerem je prostora za 1000 ladij, in z močno trdnjavo. Mnogo starodavnih spomenikov jo je krasilo, izmed najlepših stolnica Santa Annunziata dei Catalani, najstarejša romanska cerkev sveta. Mesto je bilo znano že 800 let pred Kristusom.

To lepo mesto je sedaj razvalina. Mestna hiša, vseučilišče, bolnišnice, vojašnice, semenišče, palače ob morju, vse je razdejano. Pod razvalinami se na-

haja skoro polovica prebivalstva. Bande plenijo po mestu. Vsi zločinci in roparji so na nogah. Okrog mesta tava brez strehe, obleke in hrane nad 15.000 nesrečnežev. V vojašnici Santa Maria se je od dveh stotnih vojakov rešilo le štirinajst mož. Nek orožnik je padel s posteljo vred iz četrtega nadstropja v pri- dičje in se rešil. Neki begunec pripoveduje: Nikakor ni možno popisati groznih prizorov. Mesto je velika razvalina. Poginilo je skoraj vse prebivalstvo. Rešilo se je le nekoliko tisočev oseb. Preostali nimajo žive- ža in potrebnih sredstev. Primanjkuje tudi brizgal- nic za gašenje požara, ki razsaja med razvalinami. Kolodvor se je zrušil. Razbiti so bili tudi vsi želez- niški vozovi. Ulic ni možno prepoznati, med razvali- nami so se pojavile tudi razpoke. Razrušeni so brzo- javni in telefonski uradi, vseučilišče in skoraj vse javne zgradbe. Vodovod in plinarna so popolnoma razdejana. V prvih urah po nesreči je bilo mesto brez vsake pomoči, ker so bile oblasti, vojniki, redarji, zdravniki in lekarnarji pod razvalinami. Prvo pomoč je dobilo preostalo prebivalstvo od mornarjev s posa- mičnih ladij.

Koliko je v Messina mrtvecev, se sedaj še ne da določiti. Nek pomorski častnik trdi, da je najmanj polovica prebivalstva mrtva ali pa težko ranjena. Več sto jih leži pod razvalinami, več sto jih plava zunaj po morju.

Nek kapitan poroča: V neki šoli je bilo umor- jenih vseh 1200 otrok. Ob obrežju ni ostalo nobeno mesto. Nekateri tisti, ki so bili rešeni, pripovedujejo, da je bilo mesto v 12 urah opustošeno. Komaj smo prišli v Messina, ko smo slišali silne klice na pomoč. Moštvo se je izkrcalo in pomagalo, kjer se je dalo. Rešenih je bilo 51 Nemcev. Parnik „Therapia“ je pripeljal v celem 620 potnikov v Neapol, med njimi 102 lahko in težko ranjenih.

Iz Rima poročajo poročevalci, da bi mesto, če bi jo razstrelilo milijon bomb, lepše zгледалo kakor sedaj Messina. Dosedaj (31. decembra) so izkopali 9000 mrtvih in okoli 7000 ranjenih. Mrtvece se položi v jame z ugasnjenim apnom, ranjenci se spravijo na vojne ladije. Pod razvalinami jetnišnice je pokopanih 200 jetnikov in osem paznikov.

V okolici Messine so se priredile procesije. Vi- deti je osebe obojega spola, ki se, kakor bičarji v srednjem veku, vržejo z najhujšim krikom na tla, potem zopet kličejo svetnike na pomoč in se zopet ka- kor blazni bijejo po prsih in si rujejo lase.

Mesto Reggio di Calabria porušeno.

Ravno tako žalostna kakor usoda Messine je usoda mesta Reggio.

Mesto Reggio di Calabria, na nasprotni strani messinske morske ožine, nekoliko dalje proti jugu, je imelo okoli 50 tisoč ljudi. Tudi to je bilo lepo južno mesto z mnogimi spomeniki in lepimi stavbami. Ka- kor je Messina l. 1783. skoro uničil potres, tako je tudi Reggio di Calabria mnogo trpelo vsled potresov leta 1894 in 1905.

V Reggio di Calabria je takoj po potresu mor- je preplavilo spodnji del mesta. Voda je stala do tret- jega nadstropja. Eksplozivni je plin in napravil veli- kansko škodo. Prefekt iz Reggio di Calabria pripove- duje, da se je komaj mogel rešiti iz prefekturne pala- če, ki se je večinoma zrušila. Mestni del okoli pre- fektore in središča mesta leži v razvalinah. Nepo- škodovane so ostale le male vile, ki so bile zgrajene na višje ležečem delu mesta. Grad, licealno poslopje in stolnica so se zrušile. Skoraj vsi učenci semenišča so našli smrt pod razvalinami. Zrušila se je tudi vo- jašnica; pod razvalinami je bilo pokopanih mnogo stotnih vojakov. Vsi begunci iz Reggio di Calabria za- gotavljajo, da se je ponesrečilo ogromno število ljudi. Preostali, ki so mogli rešiti le golo življenje, tava- jo po gozdih brez strehe in brez vsakih živil.

Neki begunec iz Reggio pripoveduje, da je bil potres grozen. Prebivalstvo je glasno jokalo skušalo bežati. Sam je videl, kako sta se stolnica in grad ob groznem ropotu zrušila. Visoki morski valovi so po- plavili veliki del mesta.

Italijanski list „Tribuna“ poroča: Neposredno po potresu se je morski prival razlil nad Reggio di Calabria in poplavljal ves mestni del do Corso Garibaldi. Hiše so bile do prvega nadstropja pod vodo. Vse vrtove oljk so valovi odnesli v morje. Učinek po- tresa v Reggio je bil sličen onemu v Messini. Ste- vilo mrtvih ni možno še določiti, utegne jih biti nad 1800. Veliko število potnikov, ki so v trenutku potre- sa čakali na vlak, je bilo pokopanih pod razvalinami kolodvora. Okoli Reggio so porušeni vsi kolodvori.

Ostali poškodovani kraji.

Več ali manj poškodovana so še nadalje slede- ča mesta. Palmi, Bagnara, Santa Eufemia, Gerace Marina, Catania, Pizzo, Santa Venere. Mesto Palmi je skoraj popolnoma razdejano. Več tisoč ljudi je zgu- bilo življenje. Od 14000 prebivalcev jih je ostalo le

PODLISTEK.

Fran Ksaver Meško.

(Povodom izdaje dramske slike v treh dejanjih: Na smrt obsojeni?)

G. M.

Iz ljudstva za ljudstvo.

O novem letu se plačujejo dolгови. To je pri nas navada, ki pa bi naj bila bolj razširjena, nego je. Ni dobro, novo leto začeti z bremenom na hrbtu in s težko mislijo v srcu; saj dolгови še itak pozneje radi pridejo. Začetek pa bodi dober.

Stajerski Slovenci nosimo tak dolg že mnogo let, in zato storimo prav, ako ga ob novem letu vsaj po svoji moči, to je deloma povrnemo. Upnik naš je pisatelj in pesnik Fran Ksaver Meško.

Mnogo prijetnega in koristnega je naše ljud- stvo že sprejelo iz njegovih rok; kdo se ne spominja živo povesti in slik „Norec“, „Petelin in gosak“, „Zad- ni večer“, „Poljančev Cenček“, „Pripovedka“ in dru- gih — saj so neizbrisne — ter prekrasnih pesmic v knjigah Družbe sv. Monorja? A to je menda tudi vse, kar se o tem možu ve pod priprostim kmetskim kro- vom; in mogoče je celo, da se tudi v ožji njegovi do- movini o njem zna le to, da je spisal nekoliko povesti in zložil nekaj drobnih pesmic. Razumništvo naše ga pozna bolje, ker je večina njegovih spisov bila objav- ljena v knjigah Slovenske Matice in raznih leposlov- nih listih. Zato smatramo kot dolžnost, seznaniti s tem velikim dobrotnikom slovenskega naroda tudi šir- je kroge, priprosti del ljudstva, da bo, baš ko se let- ni računi sklepajo, približno vedelo, koliko dolguje

pisatelju in pesniku Mešku. To storimo pa tem raje, ker vemo, kako iskreno hvaležno je naše ljudstvo.

Meško je rojen prav v jedru Slov. Goric, v Ključarjevih št. 4, v župniji Sv. Tomaža blizu Or- moža. Ondi mora živeti mnogo njegovih tovarišev iz ljudske šole, saj še ni star; šteje, hvala Bogu, jedva 34 let. Ti se pa gotovo dobro spominjajo, malega, bi- strega dečka, nadarjene glave in mehkega srca. Uči- telji so prigovarjali staršem, naj ga dajo študirat, in tako je odšel naš Franček v Ptuj, kjer je prvo leto obiskoval nemško šolo, naslednja štiri leta pa spod- nje gimnazijske razrede; od tam se je odpravil v viš- je latinske šole v Celju, iz Celja pa šel v bogoslovni- co v Maribor. Tu se mu je zdelo, da bo prav srečen še le v samostanu, in zato jo je krenil v St. Pavel v Labodski dolini. To je bil odločilen korak za Meška, kajti odsihmal se ni več vrnil na Stajersko. Toda v samostanu ni ostal; srce ga je premočno vlekel med ljudstvo, zato ga je zopet ostavil ter se šel za javno duhovniško delo pripravljat v celovsko bogoslovnico. Leta 1898 je v župnijski cerkvi svojega rojstnega kra- ja pel prvo sv. mašo. Nastopil je javno službo ter služboval v Skocijanu kot kaplan, v Knezovem in Grebinskem kloštru kot provizor, pri Sv. Danijelu blizu Preval kot župnik in kot tak službuje danes v lepi župniji Marija na Zili blizu Beljaka. Ves čas je ostal med Slovenci.

Ravno deset let je tega, kar je šel od nas. Mnogo se je izpremenilo v tem času. Meško je zaslovel kot pisatelj in pesnik po vsej širni domovini in čez njene meje med našimi slovanskimi brati. Bogati dar, ki ga je nesel s seboj iz rodnih vasi, iz očetove hiše, je postal neizbrn zaklad, ko je Meško bil spoznal življenje in bil pogledal na dno duše sebi in svojemu narodu. Njegovi spisi spadajo med

najboljše naše književnosti in to ne le z ozirom na njih plemenitost namena, na jedovitost vsebine, na slikovitost in jasnost pisave, na nenavadno globokost in nežnost v ču- tenju, na brezmejnost moči v podavanju tega, kar nam hoče povedati, kar nas hoče učiti, ampak tudi z ozirom na do- vršenost našega lepega slovenskega jezika; reči se sme, še le Meško nam je razgrnil vso krasoto naše gibke in blago- glasne materinščine, še le on je v nas zbudil pravi ponos na ta zaklad, na naš iskreno ljubljeno jezik, ki se v krasoti, razviti po njem, sme staviti poleg vsakega drugega, nego- vanega že tedaj, ko se pri nas še pisalo ni. In zato so Meškovi spisi postali vzor slovenskega pisanja.

In Meško je pisal in pisal; njegovi spisi so rastle in zdelo se je, da jih zdaj zdaj mora biti konec; nekatere iz- med njih je zbral ter je izdal v dveh knjigah. A ni se po- čival, pisal je dalje. V neumornosti njegovi pa ga je zalotila bolezen, težka bolezen, od katere se navadno ne ozdravi. Šel je na jug in tisti, ki so vedeli zanj, so takrat trepetali. Pa ozdravel je in se vrnil. In začelo se je novo življenje.

Kakor vsakemu človeku, ki je že čutil, da se mu bliža zadnja ura, tako se tudi njemu ni izbrislalo iz p- mina obličja smrti, ki ga je bil gledal, in z novim izkušnjam- je krenil na novo pot. Vsaj tako mislimo. Najresnejši tre- nutki njegovega življenja so mu dali čudoviti dar, natančno opazovati umiranje in smrt; a ne samo opazovati, tudi so- čustvovati z umirajočimi, bodriti jih k življenju, kakor je bo- dril sebe, klicati jih iz g- oba, kakor je klical sebe, in vli- ati v njih ude novih moči z vero in upanjem.

Meško je videl, da je naše ljudstvo bolnik, ki mu je zelo hudo. Ljudje romajo trumoma v tujino in domovina slabi; zopet drugi se v okoli svoje sloven-ke matere ne- hvaležni od-rač-jo od nje in so ne-rečni tuji v d- movini. To mu je pregloboko rezalo v srce. In povzdgnil je be- sedo. V modrih pisat-elj- h naših ni običajno, baviti se z ljudskim vprašanjem; umetnik- hodijo mimo njega, vsak

še par sto. Okoli 2000 mrtvecev je že pokopanih. V Palmi so izpušeni vsi jetniki. V Bagnari so našli 1000, v Santa Eufemia 400 mrtvih. V Gerace Marina je dne 29. decembra zopetni sunek podrl, kar je še ostalo. V Cataniji so razvaline pokopale družino angleškega konzula Gastona; on sam se je rešil z zlomljeno nogo. Pogrešajo pa nemškega konzula. V tem mestu je najmanj 10.000 mrtvih.

200.000 mrtvih?

Iz Rima poročajo listi, da je prišlo v Sicilijo nad 200.000 ljudi ob življenje. To je najnovejša cenitev nesreče, ki je zadela južno Italijo.

Hrabri ruski mornarji.

Laški listi pišejo v izbranih besedah o ruskih mornarjih, ki z nenavadno hrabrostjo vršijo rešilno delo. Potegnili so iz razvalin v Messini tudi blagajne z 20 milijoni denarja.

Potovanje italijanskega kralja in kraljice.

Kralj in kraljica sta prispela dne 29. decembra ob 7. uri zvečer v Neapol. Množica ljudstva ju je živahno pozdravljala. Kraljeva dvojica se je vkrcala na ladjo „Viktor Emanuel“, ki je odplula v Messino. V Messino je prispel kralj s kraljico dne 30. decembra ob 9. uri dopoldne. Pozdravili so ju topovi artilerije in ladije usidrane v pristanišču. Kralj se je takoj izkrcal, pri čemur so se odigrali srce pretresujoči prizori. Pohvalil je mornarje italijanskih, angleških in ruskih vojnih ladij ter se je potem obvestil o stanju rešilnih del. V spremstvu ministrov Orlanda in Bertolinija je potem odšel po mestu. Kraljica je med tem obiskala ranjence na ladjah in jih tolažila.

Zalost sv. očeta.

Papeža so strašne vesti grozno pretresle. Takoj je dal brzojaviti nadškofu v Palermu, mu izrazil sožalje ter ga prosil za natančno poročilo. V istem smislu je brzojavil školoma v Miletu in Cantazaru ter nadškofu v Cataniji. Iz Cantazara je dospel odgovor, da tam škoda ni velika.

Dne 4. januarja je imel papež slovesno božjo službo v sikstinski kapeli.

Koliko je škode?

Škoda je nepregledna. Ako se upošteva, da bo trgovina dolgo časa trpela na posledicah, se škoda lahko ceni na eno milijardo frankov.

Prejšnji potresi.

O potresih v nesrečnem ozemlju Sicilije in Kalabrije poročata že zgodovinarja Tacit in Plinij; prvi, ki ga je zabeležila zgodovina, je bil od 24. do 25. marca leta 18 po Kr. Vrstili so se potem: leta 362, 1310, 1390, 1393, 1494, 1500, 1509, 1513, 1538, 1549, 1561, 1598, 1599, 1601, 1638, 1649, 1693, 1702, 1706, 1711, 1715, 1743, 1745 do 1747, 1770, 1780. Najstrašnejši pa je bil l. 1783, prišel je 5. februarja; sunki so se ponavljali skoro pol leta. Potem so sledili potresi leta 1817, 1836, 1839, 1841, 1851 do 1852, 1870, 1876, 1886, 1889, 1892, 1894, februarja 1897, maja istega leta in septembra 1905. Pri tem so izpušeni manjši potresi, ki niso napravili mnogo škode. Sedaj je torej že 42. večji potres v teh krajih.

Novejša poročila.

Listi podajajo o potresu čimdalje groznejše podatke. V Reggio di Calabria je beda nepopisna. Tudi postaja Pellao je porušena. Postajenačelnik v Reggio pravi, da se je v strašni noči razklala zemlja, da je zazijalo petdeset metrov široko brezno, iz katerega je sikal proti nebu stolp svetilajoče se vode. Ljudje, ki so ostali živi, se bore z revolverji v rokah za živila. Šestdeset vagonov premoga so v naskoku uropali, da ne pomro od mraza. Krog Reggia zijajo globoki prepadi, obdani z gorami skalovja.

svojo pot, ki drži v višave in bi se pomilovalno smehljali vsakemu, ki bi jo krenil k ljudstvu dol, v temno koč, kjer brat umira. A Meško je storil ta junaški korak in se mu niso smejali.

Napisal je najprej roman „Na Poljani“, za tem pa drami „Na smrt obsojeni?“ in „Mat“. Izpogovoriti hočemo kratko o prvo imenovani drami, ki jo je baš izdala družba sv. Mohorja in se dobi za 1 K. V njej postavlja na oder, da se izrazimo po domače — boj med zvestim slovenstvom in nemš. utarstvom. Na eni strani naša rešitev, na drugi naša smrt; smrt v neznačajnosti, življenje v značajnosti in delu. Nikjer v naši domovini pritisk od sovražne strani ni tako silen kakor na Koroškem. Meško je imel priliko ljudsko trpljenje pod nemškim jarmom opazovati že dolgo let. In kar je videl, je napisal. Kar je storil s tem delom, je za nas neprecenljive vrednosti; on pa se je narodu svojemu žrtvoval. Ostavi svojo pot, namenjeno k cilju čiste umetnosti, je stopil k nam dol v življenje sil in potreb; ni slušal na sladke besede mikajoče ga umetnosti, ampak napisal nam je to, kar je bilo za naš narod nujno potrebno, po čemur je klicala domovina s klicem potaplajočega se in umirajočega: dramo ljudske boje za ljudstvo. In ta drama nima žalostnega konca; to je velpomembno za nas. V zadnji akt Meško ni postavil smrti, temveč življenje; pokazal nam je pot do rešitve.

S tem zaključujemo te-le vrstice; gospoda Meška pa prosimo, naj jih sprejme kot skromen znak iskrene in zveste hvaležnosti naše. Bog mu daj trajnega trdnega zdravja, njegovemu delovanju v prid našega ljudstva pa obilo uspeha!

Največji kraji mesta so se že pogrezli do morskega površja in se pogrezajo še dalje. Celo mesto brzokone požre globina. Sreča je, da v Reggio ni divjal požar. — Okolica nudi obupen pogled. Velikanske nasade oranž, oljk in limon so izruvali valovi ter ponesli s seboj. Truplo leži pri truplu. Vse vasi občine Pillari so le še kupi kamenja. V San Gregorio ne stoji niti en zid kvišku. Osemnajst občin okrog Reggia je popolnoma posutih. Iz razvalin mole otrpele roke in noge ubogih žrtev.

Iz Rima se z dne 2. januarja poroča: Število žrtev in ranjencev je vedno večje. Rešilna akcija se najprej obrne tja, odkoder sliši kak klic na pomoč. V Neapol so danes parniki pripeljali 12.000 ranjencev, katere so oddali v mestne in okolišanske bolnice. Pri Villa San Giovanni je potresni sunek vrgel neki osebni vlak v morje. V Roisi so dobili pod razvalinami 200 trupel. Mrtlice pokopavajo tudi po noči ob svitu acetilenk in bakelj.

Iz Reggio se poroča: Oba sinova poslanca Tripesti, ki je bil pod razvalinami svoje hiše, sta delala s pomočjo nekaj vojakov noč in dan, da bi osvobodila svojega očeta. Konečno se jima je to tudi posrečilo, toda kmalu potem je umrl Tripesti v naročju svojih sinov. Našlo se je tudi truplo gospe Tripesti. Po cellem okraju se potepajo psi. Mesto Reggio napravi na človeka, kakor poročajo očividci, utis pokopališča. Vedno se najdejo pod razvalinami mrtva trupla. Župan mesta Reggio, Tripelti, je nevarno ranjen. Iz Messine se poroča, da mora biti še mnogo živih ljudi pod razvalinami. V Messini se je podrl kolodvor in pokopal pod seboj 40 uradnikov. V Garibaldijevi cesti se je podrla infanterijska vojašnica in pokopala pod seboj 800 vojakov. Povsod zahtevajo tisti, ki so ostali živi, pomoči, da bi potegnili svoje izpod razvalin.

Iz Palerma poročajo: Messina nudi sedaj čisto drug prizor nego zadnje dni. Ljudje so popolnoma obupani. Nepopisni prizori se odigravajo ako pridejo preostali, ki so zbežali, prisiljeni od gladi in žeje v mesto nazaj. Razdelitev kruha v carinskem poslopu napravi srce pretresujoč utis.

Novejša poročila poročajo, da je mesto Castoreale južnozapadno od Messine popolnoma porušeno.

Dva otoka zginila.

List „Berliner Tagblatt“ poroča iz Rima: Ravno kar se poroča, da sta dva ligarska otoka v valovih izginila. Pomorski minister je takoj vse potrebno ukrenil. Mestece Scilla je zginilo s 600 prebivalci z zemeljskega površja.

Pripovedovanja beguncev.

Iz Neapolja poročajo, da pripelje vsak parnik več stotin beguncev, ki jih množica obkroži in obdaruje. Kakor pripovedujejo begunci, se je nesreča bliskoma zgodila. Poslopja so se podrla kakor bi bila iz papirja in so vse pod seboj pokopala. Silno mnogo je mrtvih otrok, ki se niso mogli tako hitro rešiti in so je na begu pogosto še drugi begunci potisnili na tla. Več sto otrok so pograbili morski valovi.

Dva menihi opisujeta svojo rešitev tako le: „Bila sva v najini celici ravno pri jutranji molitvi, ko sva čutila silen pretres. Hitela sva na dvorišče, toda kmalu se je podrl celi samostan in pokopal pod svojimi razvalinami večji del naših bratov. Ko sva več oseb rešila, hitela sva peš v Lazzaro. Na potu tja sva našetela pri vsakem koraku na mrtvece. Vnekem nuskem samostanu je bilo od 21 nun 7 mrtvih, vse druge težko ranjene. S samostanom zvezano vzgojevališče za sirote je bilo tudi razdejano in več nego 300 otrok pod seboj pokopalo.

Angleški kapitan Altonwen, ki je videl, kako je prišla nesreča čez Messino, pripoveduje: Naš parnik je bil usidran pred Messino. Ob 5. uri zjutraj sem bil na krovu in sem videl lučice mesta, ki je mirno spavalo. Naenkrat zaslišim strašno gromenje in naš parnik so vzdignili valovi kvišku. Skočil sem, nevede kaj se godi, na sidro in sem presekval verigo. Dosedaj je bilo morje tlo, a naenkrat je začelo strašno valovati. Valovi so potisnili parnik na obrežje. Sedaj pa je bil tudi parnik v nevarnosti, da se potopi. Enkrat se je pogreznil v globino, drugkrat ga je zopet vrglo tako visoko, da smo se morali z močjo držati, da nismo popadali. Ljudi v mestu ni bilo videti. Slišali smo samo grozen ropot hiš, ki so se podrle. Pol ure smo se borili na življenje in smrt z velikanskimi valovi, ki so segali na krov in vse pobili. Čudež je bil, da smo ostali pri življenju. Proti jutru se je morje nekoliko pomirilo. Mesto je bilo v razvalinah. Videli smo, kako so se hiše sesule in slišali grozen krik. Na pol nagi ljudje so bežali med razvalinami na obrežju tja in sem, skočili v vodo in plavali proti nam. Okoli nas so se potopile ladje, med njimi nek danski parnik. Valovi so bili pogrnjeni z mrtvimi ljudmi in živalmi.

V Reggio je bilo dne 2. t. m. več nego tisoč vojakov pokopanih, kojih trupla so izveliki iz porušene kosarne. Ljudje so slišali več ur grozne klice na pomoč, a jim niso mogli pomagati.

V Reggio so našli po 56 urah med razvalinami jetnišnice še žive ljudi. Na vseh straneh se še sliši stokanje umirajočih.

Mesta Messine ne bodo več postavili.

Catania, 2. januarja. Nato, da bi se mesto Messina še enkrat postavilo, se ne misli več. Oni, ki so rešili življenje in nekaj sredstev, se hočejo naseliti v Cataniji in tam sezidati predmestje, ki se bo imenovalo Messina.

Italijanska kraljica vdova je darovala za žrtve 20.000, kardinalski kolegij tudi 20.000 lir.

Iz Rima poročajo, da namerava italijanska vlada v

kratkem sklicati izredno sejo zbornice, v kateri predloži zakonski načrt glede povišanja davka. Iz tega dohodka se bo skrbelo za preživele svoje žrtve. Tudi direktni davek se namerava za dobo pet let za eno petino povišati.

Milanska hranilnica je dorovala za žrtve 1 milijon lir. Tržaški namestnik je daroval 500 K.

Iz Milana poročajo, da znašajo vsi darovi že nad 10 milijonov lir.

Najnovejša poročila iz Italije.

Rim, 3. januarja. Skoro gotovo je, da bo število žrtev potresa v Kalabriji in Siciliji število 200.000 še presegalo. Ranjence in begunce, kojih pride vedno na tisoče v Neapol in Palermo, sedaj ložje spravijo pod streho, ker se iz skoro vseh italijanskih mest ponujajo ljudje, da prevzamejo lahko ranjene v domačo oskrbo, sirote pa za otroke. Mesto Genova se je ponudilo vladi, da prevzame 7000 ranjencev.

Rešitev nadškofa v Messini.

Iz Messine se poroča: Kakor se je sedaj dognalo, se je nadškof v Messini, o katerem se je splošno mislilo, da je našel v razvalinah smrt, rešil. Nadškof pripoveduje o dogodkih takole: Takrat, ko je zadela naša mesto ta nesreča, sem bil v kapeli. Ko sem nameraval oditi, sem zapazil, da so vsi izhodi zadelani. Pokleknil sem pred podobo Odršenika in sem pričakoval vsak trenotek smrti. Tako je minila noč. Molil sem tudi še naslednje dni. Potem je prišla rešitev.

Nadškofa so našli, oblečenega v cerkveno obleko, pod razvalinami; ko je izjavil, da je nadškof, rešitelji tega sploh sprva niso hoteli verjeti in so ga imeli za blaznega.

Blaznost in samomor med preostalimi.

Iz Messine poroča angleški list „Daily Mail“: Vsled potresa so smomori vsled blaznosti kar na dnevnem redu. Norišnice v Siciliji ne morejo več sprejemati številnih bolnikov. Obup radi zgube svojcev žene mnogo nesrečnežev v smrt. Bankir Severini je zastoj iskal tri dni svojo ženo in se je ustrelil ravno takrat, ko je prišla na nekem parniku v Neapol. Poslanca Fenciano je dozdevna smrt soproge in brata tako pretresla, da je postal besen. Ko je na parniku zopet zapazil svojega brata, je začel tako besneti, da so ga morali vtakniti v silovni jopič.

V Rimu.

Rim, 3. januarja. Danes predpoldne so se služile v vseh rimskih cerkvah v spomin na žrtve potresa žalne maše. V vseh cerkvah se je nabiralo za žrtve. Tudi po cestah in trgih so se nabirali darovi. Dijaki delijo mimo idočim listke, s katerimi je opominjajo na ljubezen do bližnjega in prosijo za darove.

„Polovica prebivalstva zgubila življenje.“

Turin, 3. januarja. Ministrski predsednik Giolitti je izjavil v nekem pogovoru, ki ga je imel z dopisnikom lista „Stampa“, da upa, da bo pomožna akcija v Kalabriji in Siciliji svoj namen popolnoma izpolnila. Po poizvedbah pravosodnega ministra Orlando je baje zgubila polovica prebivalstva življenje in da je mrtvih okoli 80.000. Nevarnost, da izbruhne kuga vsled trohnohe, je še večja kakor na bojnem polju.

Gotovo je, da se pred 6 meseci z Messino ne da nič napraviti. Zbornica bo takoj sklicana, da se posvetuje o zakonskem načrtu v prilog nesrečnim pokrajinam.

Nadaljna pomoč papeževa.

Papež je dal v neki bolnišnici napraviti za rešene iz Messine več sto postelj in namerava ranjence obiskati, akoravno stopi s tem na italijanska tla.

Roparji.

Milanski listi poročajo, da je bilo v Messini štiri, v Reggio osem roparjev pri ropanju zasačenih, ki so jih vojak takoj ustrelili. Tudi nekega korporala in infanterista so ujeli pri ropanju. Našli so pri njima 10.000 lir.

Kralj Emanuel v Reggio.

Kakor v Messini je govoril italijanski kralj tudi v Reggio z mnogimi ranjenci. Ko je hodil po razvalinah, je našel tudi na pol pokopanega človeka. Ta se je obrnil na kralja s temi le besedami: Tukaj sem že tri dni na pol ujet, a drugače mi gre dobro. Nisem ranjen in mirno čakam na rešitev. Potem je zahteval jedi in pijače.

Novi sunki.

Rim, 2. jan. Astronomska opazovalnica v Kataniji je včeraj zaznamovala mnogo potresnih sunkov. Enako poročajo iz Pizzu v Kalabriji. Ljudstvo je prestrašeno in prenočuje pod nemilim nebom v mrazu in dežju. V Reggio je bil včeraj jutro zopet močan potres, ki je pretresel z grozo vse še živo prebivalstvo.

Pomoč in podpore za žrtve.

Italijanski kralj je daroval v prilog žrtvam potresa 200.000 lir. Vsprejemi napovedani za novo leto in slavnostni obed se niso vršili.

Iz Neapolja so odplule v Messino sanitetne čete z zdravniki, usmiljenkami in sanitetnim gradivom. Iz Švice pride poseben vlak z oddelkom „Rdečega križa“. Cesar Franc Jožef je daroval žrtvam 50.000 kron. Po vseh mestih se nabirajo darovi. Italijanska vlada je določila 20-otno doklado k državnim davkom za žrtve.

Papež daruje žrtvam en milijon frankov.

Rim, 2. jan. „Sera“ poroča, da je sv. Oče ukazal, da se namesto prvotno namenjenih stotisoč lir da na razpolago za žrtve en milijon lir, ki ga stavi na razpolago rimskemu prefektu. V lazaretu sv. Marije je na vatikanske